

cenne

valuable, priceless, lost

bezcenne
utraczone

Narodowy
Instytut
Muzeów

3(105)–4(106)/2024

kwartalnik

ISSN 2657-7801

W numerze:

4.

Wypożyczenia muzealiów do instytucji niemuzealnych w latach 1945–1989. Podsumowanie projektu historyczno-badawczego „Decorum”

Anita Puzyna
Narodowy Instytut Muzeów

14.

Poszukiwany/poszukiwane – na tropie obiektów ze zbiorów Muzeum Narodowego w Gdańsku zaginionych w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Sławomira Bigaj, dr Magdalena Mielnik, Sylwia Parais
Muzeum Narodowe w Gdańsku

24.

Podsumowanie realizacji projektu historyczno-badawczego „Decorum” w Muzeum Narodowym w Lublinie

Helena Jankowska-Paluch, Magdalena Stefańska
Muzeum Narodowe w Lublinie

34.

Wypożyczenia muzealiów z Muzeum Zamkowego w Malborku i jego Oddziału w Kwidzynie w latach 1945–1989

Aleksandra Siuciak, Monika Zawrot-Donda
Muzeum Zamkowe w Malborku

44.

„Tego Kossaka... tego Kossaka... i tego Buddę”.
Dzieła z kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie zaginione w wyniku użyczeń do gmachów instytucji publicznych w latach 1945–1989

Alicja Buczkowska, Agata Lewandowska
Muzeum Narodowe w Warszawie

52.

Projekt historyczno-badawczy „Decorum” w Muzeum Narodowym w Krakowie

Agata Franaszek, Urszula Kozakowska-Zaucha,
Aneta Krzyszkowska-Pyrcz
Muzeum Narodowe w Krakowie

56.

Rzeźba jako świadectwo. O poznańskiej wersji *Pochodu na Wawel* Wacława Szymanowskiego

dr Arkadiusz Krawczyk
Muzeum Narodowe w Poznaniu

66.

Na tropie skarbów przedwojennych malborskich kolekcji

dr hab. Janusz Trupinda
Muzeum Zamkowe w Malborku

77.

Straty w dziedzictwie kulturowym Ukrainy

oprac. Magdalena Piorunek
Narodowy Instytut Muzeów

78.

Powódź 2024 z perspektywy muzealnej. Przygotowanie do sytuacji kryzysowej: reakcja – skutki – wnioski

Krzysztof Osiewicz, Magdalena Piorunek, Artur Sterkowicz
Narodowy Instytut Muzeów

82.

Katalog strat

oprac. Ewa Witkowska
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

ul. Topiel 12,
00-342 Warszawa
Tel: +48 22 25 69 600

cbu@nim.gov.pl
www.nim.gov.pl
biuro@nim.gov.pl

RADA REDAKCYJNA
Dorota Janiszewska-Jakubiak
Robert Pasieczny
Elżbieta Rogowska
Marcin Sabaciński
Anna Skaldawska
prof. dr hab. Maciej Trzczyński

REDAKTOR NACZELNA
Magdalena Piorunek

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD
Grafixpol

REDAKCJA JĘZYKOWA
I KOREKTA
Angelika Chrzanowska

Na okładce: Teodor Axentowicz,
*Portret dziewczyny w stroju
krakowskim*, 1909, pastel, 35,5
× 44,5 cm, nr inw. 35839 MNW,
Muzeum Narodowe w Warszawie

Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do nadawania publikowanym tekstom własnych tytułów i śródtytułów, redagowania, skracania i adiacji tekstów.

Wyrażone w opublikowanych tekstach opinie pochodzą wyłącznie od ich autorów i nie należy ich utożsamiać z opiniami redakcji lub wydawcy „Cenne, Bezcenne, Utracone”.

Lwią część tego numeru poświęciliśmy artykułom stanowiącym pokłosie historyczno-badawczego projektu „Decorum”, realizowanego przez Narodowy Instytut Muzeów w 2023 roku wraz z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Instytutem Pamięci Narodowej oraz we współpracy z zespołami badawczymi z wybranych muzeów. Jednym z podstawowych celów projektu było uzyskanie wiedzy na temat wypożyczeń muzealiów do instytucji niemuzealnych, tj. do dekoracji urzędów i organizacji tzw. Polski Ludowej w latach 1945–1989. Wiele obiektów nie zostało zwróconych muzeom i ich los pozostaje nieznan. Historie tych badań przedstawiają autorki z sześciu muzeów biorących udział w projekcie: Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Narodowego w Gdańsku, Muzeum Narodowego w Lublinie oraz Muzeum Zamkowego w Malborku.

W dalszej części numeru dr Arkadiusz Krawczyk analizuje losy jednego z gipsowych modeli *Pochodu na Wawel* Wacława Szymanowskiego, który obecnie znajduje się w Muzeum Narodowym w Poznaniu. *Pochód* stał się świadkiem wydarzeń wojennych, ulegając poważnym zniszczeniom, a jego powojenna rekonstrukcja i konserwacja stanowiły poważne wyzwanie. Po raz kolejny powraca też temat zbiorów z Malborka: w artykule dra hab. Janusza Trupindy, dyrektora Muzeum Zamkowego w Malborku, przyjrzymy się burzliwym losom tamtejszych przedwojennych kolekcji.

Następnie prezentujemy opracowania bieżących strat: raport z objazdu Działu Ochrony Zbiorów Publicznych NIM po terenach dotkniętych wrześnieową powodzią oraz potwierdzone przez UNESCO straty w dziedzictwie kulturowym Ukrainy. Numer tradycyjnie zamyka „Katalog strat”, stanowiący przegląd zarejestrowanych ostatnio obiektów w Krajowym wykazie zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem.

Zapraszam do lektury!

Magdalena Piorunek
Redaktor naczelna

